

Klassenaanpak met behulp van video-opnames

Anders dromen, durven, doen met je groep!

Esther Jager is directeur van De Zonnewijzer in Bussum. Zij beschrijft de ervaringen van haar school met een training om de sfeer in de klas te verbeteren, waarbij beeldbegeleiding een belangrijke rol speelt.

Tekst: Esther Jager

Een positieve sfeer in een groep is het belangrijkste wat er is om kinderen tot leren te laten komen. Kinderen moeten zich prettig voelen, zich gezien weten en zich kunnen uiten met respect voor de ander. Niet in elke groep is dit vanzelfsprekend. Dat hebben wij de afgelopen jaren in twee van onze groepen gemerkt. We wilden graag externe hulp

om de groep een stap verder te helpen en de leraren voldoende handvatten te geven om daarna zelf verder te gaan. Met deze hulpvraag zijn wij op zoek gegaan naar mogelijke begeleiding en/of training. Wij kwamen uit bij de training 'Anders dromen, durven, doen met je groep!' van Marianne Sluijs. Het nieuwe aan deze aanpak was het gebruik van beeldmateriaal en de duur van de training.

Groepsvormende activiteiten

De training bestaat uit vier dagdelen in vier opeenvolgende weken. Tijdens deze dagdelen worden er groepsvormende activiteiten gedaan en opdrachten uitgevoerd waarbij gewerkt wordt in wisselende groepjes. De opdrachten worden gefilmd en daarna worden enkele beeldfragmenten besproken met de klas. Kinderen worden zich bewust van hun eigen gedrag en leren reflecteren op hun eigen handelen via vragen die Marianne aan ze stelt, of door het gedrag te spiegelen.

In het begin vroegen wij ons af of vier weken voldoende zou zijn om de sfeer binnen de groep daadwerkelijk te verbeteren. Onze ervaring is dat dit voldoende is. Dit komt mede doordat het programma zo intensief is en dat de leraren meedoen tijdens het traject, zodat zij allemaal het geleerde kunnen toepassen in de praktijk. Voor de kinderen was dit onder meer: zich bewust worden van het effect van opmerkingen of gedrag, leren hoe je op een andere manier kunt reageren. De leraren leerden de juiste vragen te stellen, en vooral naar het bewust en onbewust positieve gedrag van kinderen te kijken en dit ook te benoemen. Het uiteindelijke doel is natuurlijk dat de groep en de leraar voldoende toegerust zijn om de sfeer in de groep positief te houden.

Gebruik van beeldmateriaal

Tijdens de training worden de kinderen en leraren gefilmd tijdens het uitvoeren van opdrachten en het voeren van gesprekken. Marianne kiest (soms in overleg met de leraren) een aantal beeldfragmenten om deze met de kinderen te bespreken. Wij wilden heel graag dat er niet alleen tijdens de groepsvormende- en samenwerkingsactiviteiten werd gefilmd, maar ook tijdens de pauzes. Wij merkten namelijk dat juist de vertaalslag van het positieve gedrag tijdens de lessen naar bijvoorbeeld de pauze lastig was voor de groepen.

In het begin vonden de kinderen het vreemd en lachwekkend om zichzelf op beeld te zien, maar al vrij snel werd juist de kracht van het beeldmateriaal zichtbaar. Kinderen (en leraren) werden zich veel meer bewust van hun eigen handelen en hoe dat overkomt en wat je eraan zou kunnen veranderen. De kinderen en de leraren hebben zich kwetsbaar opgesteld, en dat werd mede opgeroepen door de intensieve begeleiding. Marianne is erg duidelijk in haar aanpak: zij laat kinderen in hun waarde, maar is ook heel duidelijk wanneer ze te ver gaan. Ook lette zij er scherp op dat ieder kind evenredig in beeld was.

De rol van ouders

Voorafgaand aan het traject werden de ouders geïnformeerd tijdens een bijeenkomst waarbij de aanleiding, het doel en de inhoud van de training werd besproken. Ter afsluiting werden alle ouders in de vijfde of zesde week uitgenodigd voor een diner op school.

De betrokkenheid van de kinderen en hun ouders was hoog. Mede hierdoor was de training succesvol. Gedurende het traject werd er voor de kinderen waar dat wenselijk voor was, contact opgenomen met de ouders. Dit gold bijvoorbeeld voor de kinderen die op een negatieve wijze aandacht bleven vragen en voor de kinderen voor wie een vervolgtraject goed zou zijn, omdat zij voor hun eigen ontwikkelingsproces meer baat zouden hebben bij een individuele training. In eerste instantie werd er dan telefonisch contact gezocht, maar in het vervolg van het traject zijn er ook gesprekken tussen Marianne en de betreffende ouders gevoerd. De school heeft hiervoor tijd en ruimte gefaciliteerd.

Het intensieve traject werd afgesloten met een gezamenlijk diner met de ouders, dat samen met de leerlingen werd bereid. Hierbij werd de training nog een keer inhoudelijk samengevat en werden de resultaten gepresenteerd. Ook zijn er enkele filmfragmenten getoond. Op deze manier kregen de ouders een beeld van hoe het bespreken van de fragmenten in z'n werk ging.

Input leraren

Voor het effect van de training vonden wij het een belangrijke voorwaarde, dat beide leraren van de klas (duobaan) de training volgden. Zij zijn het immers die de leerlingen begeleiden in hun groeiproces, door de juiste interventie te plegen, de juiste vragen te stellen en het positieve gedrag te blijven benoemen. Ook de input die de leraren leverden aan Marianne was essentieel. Marianne belde wekelijks met de leraren om te vragen hoe de week verliep of er opvallende zaken te melden waren en waar zij de volgende bijeenkomst mee aan de slag kon gaan. Door het intensieve contact tussen leraren en trainer kon er direct geanticipeerd worden op wat er op dat moment speelde in de groep. We hebben afgesproken dat zij na enkele maanden nog een keer terugkomt om te kijken hoe het met de groep gaat en indien gewenst daarop bij te sturen.

Vervolg

De tweede groep heeft nu enkele weken deze training achter de rug en we zien duidelijk dat er verandering heeft plaatsgevonden binnen de groep. We zien dat kinderen zich meer bewust zijn van hun eigen handelen en zij beter kunnen reflecteren op hun eigen handelen. De woorden (zoals bewust gedrag en onbewust gedrag, plusgedrag en mingedrag) en beelden uit de training komen nog regelmatig langs.

Ook de positieve opstelling van de kinderen naar elkaar toe, naar de leraar toe en vice versa, zien we dagelijks terug. De groep heeft tijdens een van de gesprekken met de leraar en trainer aangegeven wat zij nodig heeft en welke ondersteuning voor hen wenselijk is, bijvoorbeeld tijdens de pauzes. Als team hebben we hierop geanticipeerd en nu verlopen de pauzes positiever en kunnen wij als school hier ook met de kinderen over in gesprek in de terminologie van de training. In de klas merken we ook een andere, positieve sfeer in de groep. Kortom, we hebben geleerd hoe we anders kunnen dromen, durven en doen met een groep!